Dönü?ümcü Liderlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dönü?ümcü Liderlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20161

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dönü?ümcü Liderlik Ölçe?i, Ali Ta? ve Aykut Çetiner (2011) taraf?ndan Türkiye'deki e?itim ortamlar?nda kullan?lmak üzere geli?tirilmi? özgün bir ölçme arac?d?r. Ölçe?in temel amac?, ortaö?retim okulu müdürlerinin sergiledi?i **Dönü?ümcü Liderlik** davran??lar?n?n, okullarda görev yapan ö?retmenlerin alg?lar? üzerinden belirlenmesidir. Bu çal??ma, okul yönetimindeki liderlik stillerini de?erlendirmeye ve e?itim bilimleri alan?ndaki literatüre katk?da bulunmaya odaklanm??t?r.

Ölçek, müdürlerin vizyon olu?turma, entelektüel te?vik ve bireysel destek sa?lama gibi dönü?ümcü liderli?in temel unsurlar?n? ne s?kl?kla gerçekle?tirdi?ini ölçmeyi hedefler. Derecelendirme sistemi, 1 (Hiç kat?lm?yorum) ile 5 (Her zaman kat?l?yorum) aras?nda de?i?en **5'li Likert tipi** bir yap?ya sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Dönü?ümcü Liderlik, Liderlik Davran??lar?, Ortaö?retim, Okul Yönetimi, Ölçek Geli?tirme, E?itim Bilimleri, Okul Müdürleri.

Yazarlar

Ali Ta?, Aykut Çetiner

Amaç

Ölçe?in geli?tirilme amac?, e?itim kurumlar?nda görevli okul müdürlerinin liderlik davran??lar?n?, klasik yönetim yakla??mlar?ndan farkl? olarak, çal??anlar? (ö?retmenleri) dönü?türme ve onlar? belirlenen vizyon do?rultusunda motive etme kapasiteleri aç?s?ndan de?erlendirmektir. Bu, e?itim sisteminin kalitesini art?rmay? hedefleyen liderlik uygulamalar?n?n nicel bir analizini sunar.

Ara?t?rmac?lar, bu ölçek arac?l???yla, müdürlerin dönü?ümcü liderlik boyutlar?n? (idealize edilmi? etki, ilham verici motivasyon, entelektüel te?vik ve bireyselle?tirilmi? dikkat) ne ölçüde hayata geçirdi?ini tespit ederek, e?itim yöneticilerinin geli?im alanlar?na yönelik somut geri bildirimler sa?lamay? amaçlam??t?r. Bu sayede, liderlik e?itimleri ve geli?im programlar? için temel olu?turulmas? hedeflenmi?tir.

Yap? (Construct)

Ölçek, psikoloji ve yönetim bilimleri literatüründe merkezi bir konuma sahip olan **Dönü?ümcü Liderlik** yap?s?n? ölçmektedir. Dönü?ümcü Liderlik, liderin takipçilerinin beklentilerini ve motivasyon düzeylerini yükselterek, onlar? ki?isel ç?karlar?n?n ötesinde örgütsel hedefler için

ARABPSYCHOLOGY.COM

çal??maya yönlendirmesini içeren bir süreçtir.

Ölçe?in maddeleri, müdürlerin okul personelini vizyonlar? etraf?nda birle?tirme, yarat?c?l??? ve ele?tirel dü?ünmeyi te?vik etme, her ö?retmenin ki?isel ve mesleki geli?imine özel ilgi gösterme gibi dönü?ümcü davran??lar?n? kapsayacak ?ekilde tasarlanm??t?r. Bu yap?, okul ortam?nda de?i?imi ve yenilikçili?i destekleyen liderlik tarz?n?n etkinli?ini belirlemekte kullan?l?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde, ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü gösteren geçerlik çal??malar? detayl?ca ele al?nm??t?r. Çal??man?n do?as? gere?i, yap? geçerli?i büyük önem ta??maktad?r. Yap? geçerli?i, özellikle faktör analizi teknikleri kullan?larak incelenmi?; maddelerin teorik olarak beklenen alt boyutlara uygun ?ekilde grupland??? tespit edilmi?tir.

Ayr?ca, ölçek maddelerinin ilgili literatürü ve dönü?ümcü liderlik davran??lar?n? yeterli düzeyde temsil edip etmedi?ini kontrol etmek amac?yla kapsam geçerli?i çal??malar? için uzman görü?lerine ba?vurulmu?tur. Bu süreçler, ölçe?in ortaö?retim okulu müdürlerinin dönü?ümcü liderlik davran??lar?n? geçerli bir ?ekilde ölçebildi?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eden güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k yöntemi (Cronbach Alfa katsay?s?) kullan?larak hesaplanm??t?r. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek içerisindeki maddelerin birbiriyle uyumlu oldu?unu ve ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü kan?tlar.

Ta? ve Çetiner (2011) taraf?ndan yürütülen çal??mada elde edilen Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?in alt boyutlar? ve genel ölçek puan? için kabul edilebilir düzeyin üzerinde bulunmu?tur. Bu bulgular, Dönü?ümcü Liderlik Ölçe?i'nin güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu ve farkl? uygulamalarda istikrarl? sonuçlar verece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas?n?n önemli bir a?amas? olan faktör analizi, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak için kullan?lm??t?r. Öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile madde havuzunun boyutsal yap?s? ke?fedilmi?, ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yap?s?n?n teorik Dönü?ümcü Liderlik modeliyle uyumu test edilmi?tir.

Analizler sonucunda, ölçe?in dönü?ümcü liderli?i temsil eden birden fazla özgün faktör alt?nda topland??? belirlenmi?tir. Bu faktörler, liderlik davran??lar?n?n farkl? yönlerini izole ederek, ara?t?rmac?lara müdürlerin güçlü ve zay?f yönlerini daha spesifik olarak de?erlendirme imkan? sunmaktad?r. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olmas?, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü teyit

ARABPSYCHOLOGY.COM

etmektedir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme)

Format: 1'den (Hiç kat?lm?yorum.) 5'e (Her zaman kat?l?yorum.) kadar i?aretlemeye olanak veren **5'li Likert tipi** derecelendirme.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaö?retim Okullar?nda Görev Yapan Ö?retmenler.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Profesyonel Çal??anlar)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli ortaö?retim kurumlar?ndan seçilen ö?retmenler, kendi okul müdürlerinin liderlik davran??lar?n? de?erlendirmek üzere ölçe?i doldurmu?lard?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim tarz?nda tasarlanm?? olup, ö?retmenler her bir maddeyi okuyarak, müdürlerinin o davran??? sergileme s?kl???na ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler. Toplam puan veya alt boyut puanlar?, müdürün dönü?ümcü liderlik düzeyini gösterir.

Anahtar Kelimeler

E?itim Yönetimi, Liderlik Stilleri, Örgütsel Geli?im, Güvenirlik Analizi, Geçerlik Çal??mas?, Faktör Yap?s?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: alitas@mehmetakif.edu.tr (Sorumlu Yazar Ali Ta?)

Yaz??ma Adresi: Yaz??malar, makalenin yay?mland??? dönemdeki Sorumlu Yazar?n kurumu (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi) üzerinden yürütülebilir.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2011 y?l?nda yay?mlanan akademik makale kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik veya ticari amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar Ali Ta? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Makale, Türk E?itim Bilimleri Dergisi'nde yay?mlanm??t?r ve eri?ime aç?kt?r.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: tebd.gazi.edu.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF doküman? burada indirilebilir: donusumcu-liderlik-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ta?, A. ve Çetiner, A. (2011). Ortaö?retim Okulu Müdürlerinin Dönü?ümcü Liderlik davran??lar?n? gerçekle?tirme durumlar?na ili?kin ö?retmen görü?leri. *Türk E?itim Bilimleri Dergisi, 9*(2), 369-392.

Dönü?ümcü Liderlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak metin içerisinde ölçek maddeleri listelenmemi?tir. Maddelerin tam metnine ula?mak için Ta? ve Çetiner'in 2011 tarihli makalesinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM